

“М’ЯКА РЕФОРМА” ТЕАТРАЛЬНОЇ СПІЛКИ

*22-23 грудня 2001 р. у Києві
в Центральному будинку
актора відбувся IV з’їзд
Національної спілки театральних
діячів України. Пропонуємо
читачам блиц-інтерв’ю нашого
кореспондента з новообраним
головою НСТД України,
заслуженим діячем мистецтв
України, професором
Лесем Степановичем Танюком.*

Кореспондент: Лесю Степановичу, журнал “Просценіум” вітає Вас з обранням на ще один термін Головою Спілки. З’їзд завершився; вочевидь, питання про те, чи Ви задоволені його роботою, недоречне?

Лесь Танюк: Дякую за поздоровлення. Я не належу до тих людей, які кажуть, що чимось задоволені... Добре, що з’їзд закінчився в конструктивному руслі, добре, що його учасники розрізнили деякі плюси й мінуси, прийняли низку важливих ухвал. Погано, що багато з них так і залишаться на папері, тому що для їх втілення немає поки що ні законодавчої, ні фінансової бази. Погано, що не дійшли кінця з ухвалою про долю Київського міжобласного відділення... Але важливішим вважаю інше. Підготовка до з’їзду активно поживила роботу Спілки, вісім конференцій у регіонах, на семи з яких я побував, подали картину наших абсолютно унікальних можливостей. Я зрозумів, що діяльність Спілки вагоміша сьогодні не у вертикальному аспекті, а саме в горизонтальному. Регіональні відділення часто активніше працюють, аніж наш центральний апарат – на чолі з трьома бухгалтерами, з десятком функціонерів, які перекладають папери з одного столу на інший. Тому прийнята на з’їзді ухвала про те, що весь апарат від сьогоднішнього дня вважається звільненим, – не є несподіванкою.

Кор: Це початок тієї “м’якої реформи”, про необхідність якої Ви говорили у своїй звітній доповіді?

Л. Т.: Так, нам потрібна реформа спілчанського керівництва, ми зобов’язані наповнити новим змістом життя спілки і нарешті сформуванати дуже чіткий виконком. Цього у нас досі не було. Виконком існував, але він складався з ... голови Спілки і двох його заступників. І це чомусь називалось виконкомом. Тобто я – голова Спілки – і я ж контролюю себе як голову виконкому. На певному етапі наші апаратники вирішили, що вони є виконкомом, почали від імени цього останнього видавати якісь ухвали, не відомі Раді голів Спілки. Тому виник конфлікт між апаратом і Радою голів Спілки, між центральним

апаратом і Київським відділенням, бо воно на місці робить власне "київську роботу". І те, що ми сьогодні практично всіх звільнили з їхніх посад, а завтра будемо набирати працівників за новими параметрами, – і є кроком до оновлення нашої діяльності.

Кор.: Кілька слів, будь ласка, про те, що сьогодні відбувається в Комітеті Верховної Ради з питань культури і духовності, на якому робочому етапі перебуває такий довгоочікуваний Закон про театри?

Л. Т.: Закон, власне кажучи, готовий. Його підготувала депутат Валерія Заклунна. На етапі другого читання з додатками ми створили окрему комісію, розіслали проект Закону всім директорам та керівникам театрів, отримали від них певні доповнення, свої доробки запропонувало Міністерство культури і мистецтв. У цьому завершеному варіанті Закон можна виносити на розгляд сесії. Якщо Бог дасть і ця виборча кампанія не зовсім збурить роботу Верховної Ради, то ми можемо ще в 2002 році його прийняти.

Кор.: Протягом кількох останніх років виникало питання про скорочення кількості державних театрів, закриття театральних колективів у ряді обласних центрів. Ваше ставлення до цієї проблеми? Які перспективи її вирішення?

Л. Т.: Ставлюсь до цього питання дуже негативно. На мою думку, працівники Міністерства потрапили в ситуацію скорочення штатів, а відтак і колективів по Україні. Тому виникла пропозиція залишити тільки регіональні театри, а всі інші – скоротити. Я категорично проти цього. І ось чому. Великим досягненням радянської влади було те, що вона збудувала в кожному обласному центрі будинок театру. І якщо сьогодні незалежна Україна спробує виселити звідтіля театральні колективи, там не буде прокатних площ, про які ми мріємо, а будуть лазні, перукарні, казино – все що завгодно, тільки не театр, і ми просто втратимо матеріальну базу. Думка про те, що театр Заньковецької стане регіональним, а, наприклад, театри в Тернополі чи в Івано-Франківську будуть йому підпорядковані як прокатні площадки – це погана ідея, і ми виступили проти неї хоч би тим, що дали звання академічного Тернопільському театру, який підлягав закриттю так само, як Волинський чи Рівненський. Велика заслуга і Спілки, і Міні-

стерства, що ми залишили сталу кількість театрів, жоден із них не закрили. Навпаки, виникли інші, нові театри. Зрозуміло, що вони бідують. Ніде у світі немає положення, за яким держава утримувала б таку кількість театрів – театральна справа скрізь приватизована. Так буде і в нас. Але поступово, коли економіка стане стабільною, коли людина зможе і захоче платити за квиток такі гроші, за які театр здатний себе утримувати. Якби сьогодні, скажімо, Театр імени Івана Франка жив на самі лише квитки, то це становило б тільки десять відсотків від його прибутку. А дев'яносто він би мусив заробляти якимось інакше. Якби Театр юного глядача існував на заробіток від квитків, то це було б тільки чотири відсотки від його прибутку. Врахуймо, що цей прибуток ще й оподатковується... Над цією проблемою працює Комітет. До Закону про культуру ми додали проект, за яким заклади культури визнано неприбутковими. Якщо це увійде в податковий кодекс, тоді ми зможемо налагодити нормальне ринкове театральне виробництво. В Канаді, наприклад, Дитячий театр одержує 4 млн. канадських доларів дотації від держави. Крім того, коли він проводить фестивалі, випускає майки чи ручки – усе це не оподатковується, і він за ці гроші може придбати комп'ютер, апаратуру, машину і, хоча це театр державний, навіть підвищити акторам платню, яка б, проте, не перевищувала зарплату в регіоні. Таку систему ми теж хочемо запровадити в майбутньому.

Кор.: Одне із важливих питань, що їх піднімали делегати з'їзду, стосувалося прозорості в діяльності Спілки. Збірка матеріалів, видана до З'їзду, що містить велику кількість інформації про роботу і в регіонах, і в центрі за звітний період, є своєрідною відповіддю на це наболіле питання.

Л. Т.: Хотілося б видати книжку і про цей, четвертий, з'їзд – виступи делегатів, дискусії, ухвали. І звичайно – донести до преси те, що відбувалось на з'їзді.

Розмовляла Майя Гарбузюк